

Oldarraldi judizialaren eragina administrazioen hizkuntza politiketan eta herritarren eskubideetan

UDALERRI
EUSKALDUNEN
MANKOMUNITATEA

Saioaren egitura

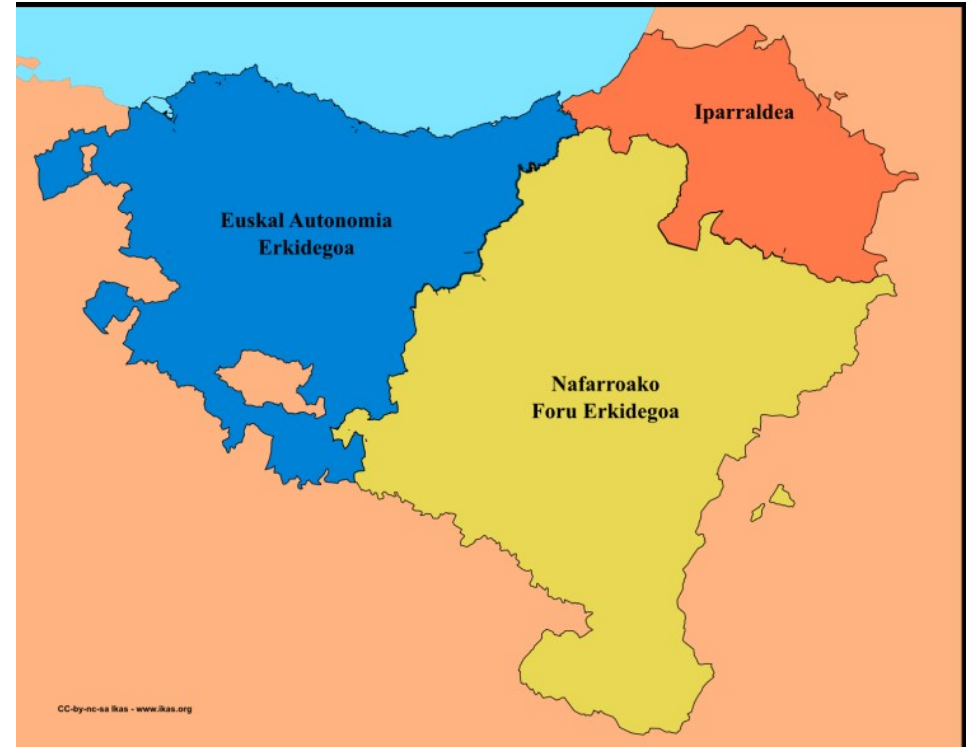
- 1. Euskararen oinarri juridikoak**
- 2. Hizkuntza normalizaziorako udalen tresnak**
- 3. Zer arautzen dute udalek?**
- 4. 30 urtean egindako bidea: estrategiak**
- 5. Oldarraldiaren arrazoiak**
- 6. Azken epaien nondik norakoak**
- 7. Epaien ondorioak udaletan**
- 8. Zer egin behar dugu?**

UDALERRI
EUSKALDUNEN
MANKOMUNITATEA

1. Euskararen oinarri juridikoak

- **Araba, Gipuzkoa eta Bizkaia**
 - 10/82 Euskararen legea
 - 86/97 dekretua
 - 2/2016 Udal legea
 - 179/2019 dekretua
- **Nafarroa**
 - 18/1986 Euskararen legea
 - 103/2017 dekretua

2. Hizkuntza normalizaziorako tresnak

- **Araugintza: ordenantzak**
- **Udal barruko erabilera planak: hizkuntza irizpideak**
- **Udalerrira begirako erabilera planak (ESEP)**

+

UEMA n sartzea

3. Zer arautzen dute udalek?

Udalen zerbitzu hizkuntza

- Udalaren irudia
- Herritarrekiko harremanak

Udalaren lan hizkuntza

- Barne komunikazioak eta lan tresnak
- Pertsonen kudeaketa
- Kanpo harremanak
- Kudeaketa sistema (estrategiak, kontratazioak, hornitzaileak, dirulaguntzak, baimenak...)

4. 30 urtean egindako bidea: estrategiak

20-30 urtetan: euskaraz funtzionatzen ari dira, erabat gaztelaniaz funtzionatzen zuten udalak.

Baina, OZTOPOZ BETETAKO bidea izan da.

- **Udal ordenantzak**
- **Erabilera planak + hizkuntza irizpideak**
 - **Araba, Bizkaia eta Gipuzkoan: 97ko dekretua**
 - **Nafarroan: 86ko legea**

Erabilera planen bidea

- 86/1997 dekretuak EAEn irekitako bidea
 - Planak egiteko betebeharra
 - Hizkuntza eskakizunei eta DD lotuta
 - Bost urteko plangintzaldiak
 - Planak onartzeko prozeduran: Jaurlaritzaren (HPS) oniritzia
- Nafarroako 18/1986 euskararen legea
 - Eremu euskalduneko herritarrei udalekin euskaraz harremanak izateko eskubidearen aitortza
 - UEMAk bideratuta, EAeko metodologia berdinetatik erabilera planak.

UEMAren
irizpideak

Nola askatu korapiloa?

Lege
markoaren
errespetua

Heldulekua: EAEko euskara legeko 8.3 art.

2. Euskal Herriko Autonomia Erkidegoan kokatutako herri-agintek esku-hartzen duten agintza guztiak eta baita administrazioaren jakinarazpen eta adierazpenak ere bi hizkuntzetan idatziak egon beharko dute, salbu eta interesdun partikularrek Autonomia Erkidegoko hizkuntza ofizialetako bat berariaz erabiltzea aukeratzen badute.

3. Aurrekoan agindutakoa gorabehera, herri-agintek euskara bakarrik erabili ahal izango dute toki-administrazioaren esparruan baldin eta, udalerriaren ezaugarri soziolinguistikoak direla-eta, herritarren eskubideak kaltetzen ez badira.

AUZITEGI KONSTITUZIONALAK BALIOGABETUA

Konponbidea: idazkera lausoa

1. Aldeko txostenak lortzeko, epaitegiak ekiditeko.
2. Hizkuntza irizpideak gure modura interpretatu ahal izateko.

VI. PLANGINTZALDIKO ADIBIDEAK

2.1.1. Hartzaile jakinik gabeko idatziak euskaraz argitaratuko dira beti, herritarren hizkuntza eskubideak errespetatuz.

5.2.1. Erakunde pribatuekiko idatzizko harremanak

Erakunde pribatuetarako agirien kasuan euskara erabiliko da beti (jakinarazpenak, baimenak, dekretuak, gutunak, e.a.).

Oharra: Erabilera plan honek euskararen erabilera du ardatz, beste hizkuntzen erabilera ez du oro har kontuan hartzen; beraz “euskaraz egongo da”, “euskara erabiliko da”, “euskaraz jarriko da” edo antzeko esaldiak jasotzen direnean ez du baztertzen beste hizkuntzaren bat ere erabiltzea. Edonola, bertako hizkuntza den euskararen normalizazioa helburu, Udalak zein kontratistek, herritarren eskubideak bermatzeko legeak eskatzen duen kasuetan erabiliko dute gaztelania, beti euskararekin batera.

Bide horretan ere, baziren eraso juridikoak, baina erabaki zehatzen kontra:

- Kontratazio klausulak
- Dirulaguntzak emateko irizpi-deak
- Hizkuntza eskakizunak ezartzea
- Nafarroan, erabilera planak
- ...

Argi apur bat:

- EAEko 2/2016 Udal legea
- 179/2019 dekretua

Zergatik?

- Euskarari lehentasuna emateko aukerak
- Euskara lan hizkuntza gisa modu orokor eta naturalean ezartzeko aukera
- Egoera soziolinguistikoaren arabera hizkuntza irizpideak jartzeko aukera
- Aurrez izan diren hainbat arazo konkrituren soluzioak (azterketak euskaraz, aktak euskaraz, eta abar)
- Eragin linguistikoaren ebaluazioa
- Eta abar

5. Oldarraaldiaren arrazoiak

- Urrunegi joan garela irizten dute
- Euskararen aurkako jarrera duen gero eta herritar ahaldundu gehiago dago
- Hainbat sindikatu eta alderdi presio handia egiten ari dira
- Finean, politikoki egin ezin duten hizkuntza politika epaitegien bidez egin nahi dute

6. Azken epaien nondik norakoak

Orain arteko sententzia gehienen oinarri gisa lege autonomikoak erabili dituzte, azkenengoetan Konstituzioa dago. Gainera, orain artekoak baino orokorragoak dira.

- Udalei hizkuntza politika egiteko eskumena erabat mugatzen diete.
- Euskararen erabilera normala eta orokorra baliogabetu dute.
- Ereku soziolinguistikoari lotutako berezitasunen aipamen guztiak baliogabetu dituzte.
- Interpretazioan oinarritutako sententziak dira.
- Euskarari lehentasuna ematea, espresuki baliogabetu dute.

7. Epaien ondorioak udaletan

- Gure irizpideak babes juridikorik gabe geratuko dira.
- Edozein salaketaren aurrean, galtzera kondenatuta gaude.
 - Herritar erdaldunak ahaldunduagoak daude
 - Zinegotzi ez euskaltzaleen jarrera
- Euskararen normalizazioan ari garenoi bidea asko oztopatzen digu
 - Idazkarien txostenak
 - Langileen iritziak
- Herritarren hizkuntza eskubide indibidualetan eragina izango du.
 - Kontratazioen bidez ematen diren zerbitzuak
- Hitzun kolektibo gisa ditugun hizkuntza eskubidea mugatzen du.
- Udal arduradunei AUSARDIA HANDIAGOA suposatzen die.

8. Zer egin behar dugu?

Herritarrak

- Euskararen alde mobilizatu.
- Gure praktika kontzienteak aktibatu: eskatu euskaraz, urraketak salatu...

Euskalgintzak

- Herritarrak aktibatu
- Galdutako diskurtsoak irabazteko lanketa
- Erabaki politikoei bidea egin

Udalek

- Erabakiei eutsi, estrategiak birmoldatuz
- Errealitatea gizarteratu
- Hizkuntza eskubideak errespetatzen jarraitu

Alderdi politikoak

- Hizkuntzaren gaia serio hartu.
- Euskararen normalizazioa ahalbideratuko duen marko juridikoa diseinatu.
- Gobernuarekin abiatzen diren negoziazioetan euskara erdigunean jarri

Eta sindikatuek zer?

- Hizkuntza eskakizunak ezartzearen alde egin, beti
- Kideen arteko aktibazioan eragin
- Eredugarriak izan (eguneroko jardunean)
- Negoziazio kolektiboetan euskara ere erdigunean jarri

ESKERRIK ASKO!

UDALERRI
EUSKALDUNEN
MANKOMUNITATEA